

Länsstyrelsen
Värmland

YTTRANDE

1(4)

Datum:
2021-10-26

Beteckning
706-8827-2021

Er beteckning:
Ju2021/02425

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Länsstyrelsen Värmland (fortsättningsvis Länsstyrelsen) avger härmed yttrande om utredningen *Kommuner mot brott* (SOU 2021:49). Länsstyrelsen väljer att i huvudsak kommentera de delar av förslaget där Länsstyrelsen har avvikande åsikter med argument för dessa.

Sammanfattning

Länsstyrelsen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet av utredning om kommunernas brottsförebyggande ansvar.

Länsstyrelsen vill dock belysa ett antal aspekter som är viktiga att beakta i det fortsatta arbetet med en lagstiftning för kommunernas brottsförebyggande ansvar:

- Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att inte begränsa vilka brottsförebyggande eller trygghetsskapande åtgärder kommunerna kan vidta inom ramen för den föreslagna lagens struktur. Länsstyrelsens bedömning är att denna aspekt är extra viktig i ett län som Värmland med flera mindre kommuner med skilda förutsättningar och behov.
- Finansiering av reformen bör ses över. Länsstyrelsen anser att reformen är underfinansierad och att de förslag som presenteras i utredningen riskerar att leda till ojämn fördelning av resurser mellan samhällsnivåer (nationell, regional och lokal nivå) samt mellan kommuner. Alla kommuner bör, utöver föreslagen finansiering, garanteras en grundplåt oberoende av kommunens invånarantal. Detta är av största vikt för framförallt mindre kommuner med små resurser.
- Länsstyrelsen är positiva till utredningens förslag om sökbara medel men ser att det finns en del risker att ta hänsyn till i utformningen av dessa. Länsstyrelsen ser en risk för ökat projektfokus i motsats till den långsiktighet i arbetet som utredningen eftersträvar.

Länsstyrelsen Värmlands synpunkter på betänkandets förslag

11 En ny lag införs om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om att en ny reglering i form av en lag införs om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete, med följande synpunkter:

11.2 Lagens syfte och vissa begrepp

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att kommunernas brottsförebyggande åtgärder bör utgå från de lägesbilder som kommunerna tar fram och därigenom utifrån de lokala behov som kommunerna identifierar. Förutsättningar och behov skiljer sig åt över landet och mellan kommuner, det är därför välkommet att utredningen inte begränsar vilka brottsförebyggande eller trygghetsskapande åtgärder kommunerna kan vidta inom ramen för den föreslagna lagens struktur. Länsstyrelsens bedömning är att denna aspekt är extra viktig i ett län som Värmland med flera mindre kommuner med olika geografiska (exempelvis gränskommuner till Norge) och demografiska förutsättningar.

11.3 Närmare om lagens innehåll

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om behovet av och systematiken för framtagandet av *lokala lägesbilder*. Länsstyrelsen vill, utöver de aktörer som nämns i utredningen, lyfta regionernas kompetens och viktiga roll i detta arbete. Region Värmland är en viktig resurs för det förebyggande arbetet i länet, den kompetens inom datainsamling och analys som regionen besitter är en viktig tillgång och avgörande framgångsfaktor för det förebyggande arbetet i länet.

I avsnitt 11.3.2 *Åtgärdsplan* föreslår utredningen att kommunerna ska ta ställning till vilka åtgärder som ska genomföras för att förebygga brott i en kommun. I ett värmländskt perspektiv är det viktigt att som utredningen föreslår göra det möjligt att lyfta in flera nationella strategier och olika perspektiv i bedömningen av vilka åtgärder som är prioriterade lokalt. För att nå framgång i det förebyggande arbetet i mindre kommuner krävs såväl generell som specialistkunskap inom nämnda fokusområden. Här har den kommunala samordningsfunktionen (11.3.5 *Samordningsfunktion*) en viktig roll, för att samordningen ska få önskad effekt internt inom kommunen såväl som externt i kontakt med andra aktörer krävs dock adekvata resurser.

I många kommuner finns sedan tidigare en välfungerande struktur och organisation för förebyggande arbete där det brottsförebyggande perspektivet tillkommit under senare år. Länsstyrelsen ser positivt på den samordning av förebyggande arbete som finns kommunalt och välkomnar att lagförslaget gör det möjligt att vidareutveckla och stärka den redan befintliga strukturen.

12 Kommunerna bör erbjudas stöd

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om stöd till kommunerna för genomförande av brottsförebyggande arbete på det sätt som utredningen föreslår, med följande synpunkter:

12.2 Stöd att uppfylla den nya lagens krav

Länsstyrelsen välkomnar ett uppdrag om operativt stöd till kommunerna med utökade resurser för att uppfylla utredningens förslag om anpassat stöd utifrån kommuners behov och förutsättningar. Länsstyrelsen vill i sammanhanget lyfta behovet av att även kommunerna tillförs adekvata resurser för att möta de förväntningar om långsiktighet, systematik och samordning som utredningen ställer (se mer i avsnitt 15.7).

15 Konsekvenser av utredningens förslag

Länsstyrelsen avstyrker delvis utredningens förslag om finansiering av de uppdrag som föreslås tillföras kommuner och stat kopplat till lagförslaget.

15.5 Konsekvenser för statlig verksamhet

Länsstyrelsen avstyrker delvis utredningens förslag om bidrag till brottsförebyggande åtgärder, med följande synpunkter:

I avsnitt *15.5.1 Uppdrag till Brottsförebyggande rådet* föreslås att kommuner ska kunna ansöka om bidrag för brottsförebyggande åtgärder som är tydliga och tidsmässigt avgränsade. Brå föreslås ansvara för fördelning och administration av bidraget. Länsstyrelsen är positiva till utredningens förslag om sökbara medel men ser att det finns en del risker att ta hänsyn till i utformningen av dessa. Med sökbara medel som är tidsbegränsade finns en risk för ökat projektfokus i motsats till den långsiktighet i arbetet som utredningen eftersträvar. Denna risk kan anses överhängande i det förslag om finansiering till kommunerna som utredningen lämnar. Mindre kommuner riskerar att fördelas mycket små medel för att uppfylla lagkraven som föreslås vilket kan leda till svårigheter att uppfylla lagens intentioner och därmed att ta fram de underlag som ska ligga till grund för utformning av brottsförebyggande åtgärder och de sökbara medlen. Länsstyrelsens bedömning är därför att den föreslagna formen för bidrag kan leda till ojämlig fördelning av bidrag mellan små och stora kommuner. I förlängningen riskerar detta leda till att redan ojämlika förutsättningar mellan kommuner förstärks och att resultatet för det brottsförebyggande arbetet påverkas negativt.

I avsnitt *15.5.2 Länsstyrelsernas stöd* föreslås att länsstyrelserna ska tillföras ytterligare 21 miljoner kronor för att utveckla det operativa stödet till kommunerna. Länsstyrelsen anser att finansieringen bör tydliggöras och kompletteras med en summa för verksamhetsmedel i likhet med den modell som används för länsstyrelsens uppdrag inom ANDT-området där riktade medel finns för verksamhetskostnader. Medel för verksamhetskostnader kan

---

stärka Länsstyrelsens operativa stöd till kommunerna genom att användas utifrån lokala behov.

15.7 Finansiering av utredningens förslag

Länsstyrelsen avstyrker delvis utredningens förslag om finansiering, med följande synpunkter:

Länsstyrelsen anser att utredningens bedömning av förslagets sammantagna kostnader är för låg (totalt 218 504 157 kronor årligen) och att reformförslaget därmed är underfinansierat. Enligt den beräkningsmodell som utredningen använder där man utgår från kostnad per invånare riskerar mindre kommuners ersättning för genomförande av utredningens lagförslag att bli mycket låga. Detta är problematiskt då lagförslaget inte tar hänsyn till kommunens storlek utan förväntas genomföras med samma höga kvalité i alla kommuner. För ett län som Värmland med många mindre kommuner finns risk att kommunerna inte har möjlighet att möta de föreslagna lagkraven och de förväntningar och behov av brottsförebyggande åtgärder som kommunen identifierar.

I likhet med finansieringen för kommunernas arbete med krishantering bör en grundplåt garanteras alla kommuner oberoende av invånarantal. En sådan modell ger kommunerna goda förutsättningar för kontinuitet och långsiktighet i sitt brottsförebyggande arbete.

I detta ärende har Landshövding Georg Andrén beslutat. Samordnare för brottsförebyggande arbete Karin Lidén har varit föredragande. I handläggningen har också ANDTS-samordnare Annika Andersson och enhetschef Marcus Wihk deltagit.